

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/25/2018
Identifikačné číslo spisu:	8715010227
Dátum vydania rozhodnutia:	11.07.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8715010227.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí konanom 11. júla 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného I. C., pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona o dovolaní obvineného I. C., proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10To/30/2016, z 08. februára 2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. C. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Poprad, sp. zn. 5T/64/2015, z 09. mája 2016 bol obvinený I. C. uznaný za vinného zo spáchania zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, na skutkovom základe, že

dňa 28. februára 2014 v čase medzi 14.30 hod. do 15.00 hod. neoprávnene vnikol do izby č. XXX nachádzajúcej sa na treťom poschodí K. opatrovateľských služieb na ul. E. č. XX vo D., ktorú užíval dôchodca I. J., nar. XX. L. XXXX, zomrel XX. M. XXXX, naposledy bytom D., kde bol prihlásený aj k trvalému pobytu, bez jeho súhlasu a vedomia tak, že tento si zabezpečil pravý kľúč od vchodových dverí, týmto odomkol zámok na vchodových dverách izby a následne, keď sa v tejto nachádzal pri otvorenej skrini so zdvihnutými rukami, bol vyrušený I. J., ktorý pri svojom návrate z nákupu si vchodové dvere do svojej izby odomkol svojím kľúčom a po tom, čo povedal: „čo som to urobil!", následne zatvoril za sebou dvere a bez slova z izby odišiel, kde z tejto izby žiadne veci neodcudzil a nespôsobil žiadnu škodu.

Za to bol obvinenému podľa § 194 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 36 písm. j) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd výkon trestu odňatia

slobody podmienčne odložil a zároveň obvinenému uložil probačný dohľad nad jeho správaním. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd určil skúšobnú dobu vo výmere 2 (dvoch) rokov a zároveň podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona uložil obvinenému povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu.

Proti predmetnému rozsudku podal odvolanie obvinený, ktoré Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 10To/30/2016 z 08. februára 2017 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10To/30/2016 z 08. februára 2017 podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, a teda z dôvodu, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení dovolania obvinený namietal, že jediným dôkazom na základe, ktorého bola uznaná jeho vina, bola výpoveď poškodeného a ostatné dôkazy boli len dôkazmi nepriamymi. Nie je možné, aby konajúci súd prehliadal zjavné rozpory v usvedčujúcich dôkazoch a z tých vyberal výhradné fragmenty, ktoré sa hodia pre uznanie viny obvineného. Obvinenie voči jeho osobe je vykonštruované, čo preukazujú aj rozpory vo výpovediach poškodeného, ktorý pri podaní trestného oznámenia uviedol, že ku skutku malo dôjsť 07. marca 2014 a až keď uviedol, že v ten deň mal dovolenku, poškodený zmenil výpoveď, že sa skutok stal 11. marca 2014. Túto zmenu výpovede mal súd vyhodnotiť ako nedôveryhodnú a účelovú. V danom prípade boli účelovo vedené aj výsluchy poškodeného ako aj konfrontácia, kedy poškodený trval na tom, že skutok sa stal 07. marca 2014 a až po 2 mesiacoch pri výsluchu poškodeného dňa 13. mája 2014, poškodený uviedol, že sa pomýlil a skutok sa stal 11. marca 2014, preto sú tu pochybnosti vôbec o tom, či sa skutok stal. Výetrovateľ nepoložil poškodenému žiadne otázky na odstránenie rozporu, kedy sa skutok skutočne stal. Niky nebolo zisťované, čo som za čas 3-4 minúty, ktorý mal skutok trvať, robil v izbe poškodeného počas jeho prítomnosti. Súd sa nezaoberal rozporom vo výpovedi svedkyne V., ktorá nevedela vysvetliť, kedy jej poškodený oznámil skutok za ktorý bol obvinený odsúdený ako ani deň, kedy vyhotovovala o tom záznam. Výpovede svedkýň T. a P. boli iba prečítané na hlavnom pojednávaní, a teda boli vykonané nezákonne. Bolo porušené jeho právo na obhajobu, nakoľko mu nebolo umožnené klásť týmto svedkyňiam otázky. Z rozsudku prvostupňového súdu vyplýva, že jeho vina bola uznaná aj na základe týchto výpovedí a správny postup Krajského súdu mal spočívať v zrušení prvostupňového rozsudku a oslobodení obvineného spod obžaloby. Má za to, že práve tieto dôkazy by v spojení s ďalšími dôkazmi preukázali pravdivosť jeho tvrdení. Bez vypracovania znaleckého posudku z oblasti psychológie za účelom posúdenia intelektových a pamäťových schopností poškodeného a posúdenia jeho sklonov ku fabulácii a skresľovaniu údajov nebolo možné uznať ho za vinného. Pokiaľ vyhotovenie takého posudku na hlavnom pojednávaní nenavrhol prokurátor, ani nebol tento znalecký posudok vypracovaný na základe iniciatívy súdu, bez jeho vypracovania nebolo možné ustáliť jeho vinu. Na záver navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, že uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10To/30/2016 z 08. februára 2017 bol porušený zákon a predmetné rozhodnutie zrušil, ako aj zrušil rozsudok Okresného súdu Poprad, sp. zn. 5T/64/2015 z 09. mája 2016 vo výroku o vine a treste a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Poprad resp. Krajskému súdu v Prešove, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Poprad, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že skutočnosti uvádzané obvineným boli použité aj v podanom odvolaní proti prvostupňovému rozsudku a Krajský súd v Prešove sa nimi zaoberal a náležite o nich rozhodol. S rozhodnutiami oboch súdov sa prokurátor stotožňuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol, aby dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním

rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného I. C. nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivosť

rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného I. C. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený I. C..

K námietke obvineného, že boli nezákonne prečítane výpovede svedkýň X. T. a C. P., pričom on im nemohol klásť otázky, najvyšší súd sa stotožnil s odôvodnením uznesenia Krajského súdu v Prešove, ktorý správne konštatoval, že hoci išlo o dôkazy vykonané v rozpore s Trestným poriadkom, výpovede týchto dvoch svedkýň, neboli pre vec podstatné ani rozhodujúce a preto na výpovede uvedených svedkýň pri rozhodovaní krajský súd neprihliadal.

Najvyšší súd poznamenáva, že v dôsledku vylúčenia dôkazov - výpovedí svedkýň X. T. a C. P. zo štruktúry usvedčujúcich dôkazov potom ani nemohlo dôjsť k porušeniu práva na obhajobu obvineného tak, ako na to poukázal v dovolaní. Nemožno konštatovať, že rozhodnutie krajského súdu je založené na dôkazoch, ktoré boli vykonané nezákonným spôsobom, pretože výpovede menovaných svedkýň neboli brané do úvahy pri hodnotení dôkazov.

Čo sa týka ostatných námietok obvineného, najvyšší súd v nich nevzhliadol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Trestného poriadku tak, ako ich uviedol obvinený vo svojom dovolaní. Námietky obvineného sú iba hodnotením dôkazov, ktoré vykonali súdy nižších stupňov a skutkových zistení, ktoré nie je dovolací súd oprávnený skúmať ani meniť. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Na základe uvedeného najvyšší súd považuje tieto námietky obvineného za neopodstatnené, a preto sa s nimi ani nezaoberal.

Z uvedených dôvodov je zjavné, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania

podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uplatnené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu o dovolaní opravný prostriedok nie je prípustný.